

Химич Ірина
кандидат економічних наук
доцент кафедри управління інноваційною діяльністю та сферою послуг
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
м. Тернопіль, Україна
Iryna Khymych
PhD (Economics)
Associate Professor of Innovation Activity and Services Management
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ДІАМАНТИ ЯК ІНВЕСТИЦІЙНІ РЕСУРСИ DIAMONDS AS INVESTMENT RESOURCES

Алмаз (від давньогр. «адамас» – незламний)

Чи існують стійкі інвестиційні ресурси? Відповідь на це запитання, однозначно – так. До таких інвестицій варто віднести природні мінерали – алмази або вже оброблені з них коштовні камені – діаманти. Ці коштовності є не тільки вічними, але й досить надійними інвестиційними ресурсами, які захищають їх власників від банківських та інших фінансово-економічних ризиків, а також від зміни коливань як валютних, так і інфляційного курсів. На даний час алмази розглядаються не тільки як надійні антикризові вкладення, адже, макроекономічні тенденції розвитку попиту та пропозиції відображають структурні збільшення цін на ці камені на світовому ринку. На рис. 1 представлено п'ять основних причин [1] того, як інвестування в алмази може значно укріпити власний інвестиційний портфель.

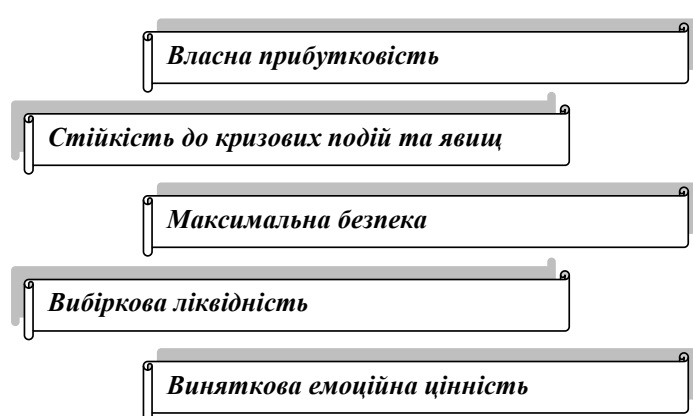

Рис. 1. Основні причини необхідності інвестування в алмази

Варто зауважити, що алмазам характерне постійне зростання їхньої вартості. Згідно представлених досліджень фахівцями цієї сфери виявлено, що в майбутньому відбудеться подальший ріст цін на алмази, що пояснюється сприятливим розвитком співвідношення попиту та пропозиції: збільшення попиту та скорочення пропозиції.

Також, на зростання вартості алмазів впливають і інші чинники, а саме:

1. Збільшення попиту на ці мінерали в країнах БРІК (Бразилія, Росія, Індія, Китай). Зокрема, швидке зростання чисельності середнього класу, що відбувається в Китаї та Індії, який прагне швидко освоїти усі звички вищого класу, здійснює прямий вплив на подорожчання алмазів на світовому ринку.

2. Зменшення пропозиції через скорочення сировинних ресурсів та зменшення обсягу видобутку. Іншими словами, навіть без скорочення обсягу видобутку, чого насправді не спостерігається, ціни на алмази все одно будуть зростати.

3. Крім цього, час не має впливу на зміну алмазів, а тому вони прості в зберіганні. Зазвичай вік алмазу становить близько 2 млн. років і, за відсутності дефектів, що можуть впливати на зниження його ціни, це пояснює високу вартість даних каменів у довгостроковій перспективі. Більш того, прибуток від продажу алмазів, в основному, не оподатковується, якщо продавець не є активним учасником на цьому ринку.

Чи справді алмази є кризостійким інвестиційним ресурсом? З наведених історико-економічних даних відомо, що алмази теж сприйнятливі до цінових коливань, проте, не так сильно як інші ресурси. Так, з вересня 2008 р. до жовтня 2009 р, коли після краху Lehman Brothers відбулася одна із найбільших фінансово-банківських криз в історії, ціна на алмази впала в середньому на 16,5 %. В той час як золото подешевшало більш, ніж на 21 %, платина – приблизно на 59 %, S&P 500 – на 52 %, Шанхайська фондова біржа впала більш, ніж на 69 %. Звичайно, ніщо не встояло в цій кризі, проте, алмази постраждали найменш за все. Стійкість цін на алмази відзначалася і раніше, наприклад, в кінці 90-х років та під час біржового краху 1987 р.

Безпека алмазів відображається, перш за все, в їх сертифікації. Кожен алмаз, як окремий та унікальний предмет, можна перевірити та ідентифікувати, що якраз і гарантує його власнику забезпечення максимальної безпеки. Алмаз – це одна із небагатьох природних речовин, яка не втрачає свою власну вартість. Адже, алмази не схильні до руйнування, про що свідчить їх давньогрецька назва «адамас» – незламний. Ця характерна їх особливість відзначена в слогані компанії De Beers «Алмази – назавжди».

Незважаючи на відсутність публічних торгів, ліквідність діамантів все ж залишається досить високою. Крім цього, їхня ліквідність може сильно варіюватися в залежності від сегменту ринку. В цілому розрізняють дві категорії діамантів щодо ринкових сегментів:

- 1) діаманти комерційного класу;
- 2) дуже рідкісні діаманти.

Діаманти комерційного класу – це діаманти, на які, не дивлячись на їх рідкісність, попит широко поширений. Найбільш затребуваними для інвестиційних цілей на цьому сегменті є діамантами безбарвні, високоякісні, круглі, розміром від 1 до 3 карата, мінімум G кольору та VS2 чистоти.

Дуже рідкісні діаманти – це діаманти, що володіють унікальними характеристиками, за якими їх можна продавати тільки на ринку невеликого колекціонера, де ціноутворення в основному обумовлено на чистій спекуляції. Цей сегмент містить дуже великі камені, інтенсивно забарвлені або виключно добре вирізані з фантазійними формами. Перепродаж такого типу діаманту відбувається часто через аукціонні будинки, є дуже складною процедурою та потребує експертного керівництва. Проте, ці діаманти значно збільшилися у вартості за останні роки, після чого багато інвесторів переключили свою увагу, наприклад, на кольорові діаманти.

Цінність алмазів, як предмету, в який вкладаються кошти, залежить не тільки від раціональності та практичності. Не слід недооцінювати і їхню емоційну привабливість – в багатьох випадках її просто не можливо висловити в грошовій сумі. Інвестування в алмази подібне до інвестування у виняткову природну красу. Незважаючи на невелику вагу, вони мають величезну цінність. Крім цього, діаманти можна носити в ювелірних виробках. Отримані в подарунок або передані в спадок діаманти мають високу емоційну цінність для їх власників.

Отже, інвестування в алмази є досить прибутковим. В цілому, ціни на алмази мають тенденцію до зростання. Це подорожчання сформувалося існуючим збільшенням попиту та скороченням пропозиції. Крім того, це безпечне вкладення. Також, поряд з такими перевагами алмазів, як висока ліквідність та можливість неоподатковування, вони володіють безцінним емоційним впливом. Жоден інший об'єкт інвестування не має такого унікального поєднання власних переваг [1].

Крім цього, вартим уваги є представлення, на основі статистичних даних поданих Kimberley Process [2], основних результатів щодо найбільших об'ємів експорту та імпорту алмазів за 2019 р. в розрізі країн світу.

Таблиця 1

Експорт та імпорт алмазів протягом 2019 року [2]

Назва країни	Об'єм, шт.	Вартість, дол. США	дол. США/шт.
Експорт			
Ангола	8534632,52	1214791162,89	142,34
Австралія	9898060,26	128086356,83	12,94
Ботсвана	28551412,83	3526900636,82	123,53
Канада	18682347,29	1730921157,28	92,65
Китай	9175657,55	1135474204,37	123,75
Конго	13671937,91	160522094,00	11,74
ЄС	105566760,46	9197464195,36	87,12
Індія	28925665,12	1678328897,34	58,02
Ізраїль	6368960,11	1903275360,74	298,84
Ліван	1538793,35	173189435,30	112,55
Лесото	1306577,63	287035061,96	219,68
Намібія	1953987,17	952364380,21	487,40
РФ	39211257,22	3504181389,71	89,37
Сінгапур	2377962,20	680018384,32	285,97
Південна Африка	7928382,39	1138997768,02	143,66
Швейцарія	1719048,90	601689378,43	350,01
ОАЕ	79173812,50	7682022606,96	97,03
Зімбабве	4192987,07	124961272,66	29,80
Імпорт			
Ботсвана	8019139,75	1423462025,66	177,51
Китай	10717248,83	1502178308,41	140,16
ЄС	101215044,10	8697524265,33	85,93
Індія	158626843,66	14084505989,82	88,79
Ізраїль	9333500,06	2202391575,89	235,97
Ліван	1571740,31	175042065,11	111,37
РФ	1049180,63	298033210,19	284,06
Сінгапур	2530917,83	680545397,24	268,89
Швейцарія	1766681,48	563772874,16	319,11
ОАЕ	76521454,76	5999377117,77	78,40
США	2161376,63	336531495,54	155,70

Відповідно до структурних даних [2], протягом 2019 р. найбільшу частку у виробництві алмазів в грошовій формі займає РФ – 30 %; 25 % належить Ботсвані; 13 % – Канаді; 9 % – Анголі; 8 % – Намібії; 13 % – іншим країнам.

Варто відмітити, що виробництво алмазів за 2019 р. [2] в сукупності в грошовій формі склало 13574417964, 86 дол. США; за 2018 р. – 14465922106,88 дол. США; за 2017 р. – 14124512315,09 дол. США.

Що стосується структури експорту алмазів в грошовій формі протягом 2019 р. [2], то тут присутнє наступне їх співвідношення: ЄС – 25 %; ОАЕ – 21 %; Ботсвана – 10 %; РФ – 9 %; Ізраїль – 5 %; інші країни – 30 %.

Структура імпорту алмазів в грошовій формі за 2019 р. [2] така: Індія – 38 %; ЄС – 23 %; ОАЕ – 16 %; Ізраїль – 6 %; Китай – 4 %; інші країни – 13 %.

Згідно дослідження статистичних даних джерела [2], загальна вартість експорту алмазів за 2019 р. у світі складала 36663965685,40 дол. США, імпорту – 37258430094,66 дол. США.

Протягом 2018 р. світовий експорт алмазів становив 50035216908,82 дол. США, імпорт – 48683953594,21 дол. США. За 2017 р. експорт алмазів в загальному підсумку дорівнював 50101104553,63 дол. США, імпорт – 49862630774,79 дол. США.

Перелік використаних джерел

1. Выгодны ли инвестиции в алмазы? URL: <https://www.baunatdiamonds.com/ru/diversify-to-invest-smartly/is-diamond-a-good-investment>.
2. Kimberley Process Rough Diamond Statistics. PUBLIC STATISTICS AREA: веб-сайт. URL: https://kimberleyprocessstatistics.org/public_statistics.